
AÐGERÐAÁÆTLUN MEÐ STEFNU Í MÁLEFNUM ELÐRI BORGARA 2018-2022

Aðgerðaáætluninni er skipt í fimm megin þætti;

- A. félagsauð,
- B. matarþjónustu,
- C. sérhæfða aðstoð vegna heilabilunar,
- D. sérhæfð teymi og
- E. mannauð.

Þar eru sett fram markmið, mælikvarðar og aðgerðir. Undir hverju markmiði er mælikvarði sem á að gefa hugmynd um framvindu mála. Auk mælikvarðanna eru skilgreindar aðgerðir, ein eða fleiri, sem taldar eru stuðla að því að ná markmiðunum. Við hverja aðgerð er tilgreindur ábyrgðaraðili, kostnaður og á hvaða tímabili aðgerðin á að koma til framkvæmda. Lögð er áhersla á að tengja aðgerðirnar fjárveitingum með kostnaðarmati. Skrifstofa öldrunar- og húsnæðismála ber yfirábyrgð á innleiðingu stefnunnar, árangursmati samkvæmt mælikvörðum og endurskoðun hennar.

A. FÉLAGSAUÐUR

Markmið A1: Auðvelda aðgengi að upplýsingum um félagsstarf og aðra þjónustu Reykjavíkurborgar við eldri borgara.¹

Mælikvarði: Hlutfall þeirra sem segjast vera oft einmana í „Greining á högum og líðan aldraðra á Íslandi“ minnki úr 4% árið 2016 í 3,7% 2020.

A1-1: Í þjónustuveri Reykjavíkurborgar verði ein gátt þar sem sérhæfður þjónustufulltrúi svarar fyrirspurnum um þjónustu og vísar erindum á viðeigandi aðila og staði þar sem eldri borgarar geta fengið úrlausn sinna mála, bæði varðandi þjónustu Reykjavíkurborgar og annara aðila.

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri öldrunar- og húsnæðismála.

---

¹ Aðgerðir A1- 2, A1-3 og A1-4 er einnig að finna í stefnu Reykjavíkurborgar um frístundaþjónustu í Reykjavík 2017-2025

Tímaáætlun: 2019-2022.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

A1-2: Upplýsingar um frístundastarf fyrir eldri fólk verði settar á vefsíðuna fristund.is og hún kynnt fyrir eldri borgurum. Í hverfisblöðum og á samfélagsmiðlum verði reglulegar uppfærslur um félagsstarfið.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjórar þjónustumiðstöðva, verkefnastjórar félagsstarfs í hverfi

Tímaáætlun: 2019-2022.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

A1-3: Upplýsingabæklingar um félagsstarf og dagskrá á hverri félagsmiðstöð fyrir sig liggi frammi á þjónustumiðstöð, heilsugæslustöð, bókasafni og sundlaug í viðkomandi hverfi. Þessir aðilar hafi með sér samstarf um þekkingarmiðlun og virkni. Starfsmenn heimaþjónustu/heimahjúkrunar dreifi dagskrá félagsmiðstöðva beint til notenda heimaþjónustu.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjórar þjónustumiðstöðva, verkefnastjórar félagsstarfs í hverfi.

Tímaáætlun: 2019-2022.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

A1-4: Þegar bæklingur um þjónustu fyrir eldri borgar í Reykjavík er sendur þeim sem verða 75 ár á árinu verði jafnframt sendur bæklingur um tilboð um frístundir fyrir eldri borgara og hreyfikort þess hverfis sem þeir búa í. Með þessu er verið að virkja fólk og hvetja til þátttöku í félagsstarfi, menningu og heilsuefingu.

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar-og húsnæðismála.

Tímaáætlun: 2019-2022.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

Markmið A2: Snemmtæk íhlutun gegn félagslegri einangrun.

Mælikvarði: Hlutfall þeirra sem segjast vera oft einmana í „Greining á högum og líðan aldraðra á Íslandi“ minnki úr 4% árið 2016 í 3,7% 2020.

A2-1: Reykvíkingar sem eru 90 ára og eldri án heimaþjónustu verða heimsóttir, þarfir þeirra metnar og þeim kynnt sú þjónusta sem er í boði. Ráðinn verði sérstakur starfsmaður til að sjá um verkefnið.

Ábyrgð: Framkvæmdastjórar þjónustumiðstöðva.

Tímaáætlun: 2020 - 2022.

Kostnaður: 40 % staða virkniþjálfra, 2,7 mkr. árið 2019.

A2-2. Á öllum félagsmiðstöðvum verði komið á laggirnar nýliðakaffi þar sem gestgjafar/sjálfbóðaliðar taka á móti nýju fólki og veita jafningjastuðning. Sjálfbóðaliðarnir séu bæði karlar og konur.

Fjölskyldum viðkomandi aðila sé boðið með í nýliðakaffið og komið verði á tengslum við tengiliði þeirra sem eru í aðlögun. Á hverju misseri verði haldin kynningarhátíð á félagsstarfinu þar sem starfsfólk og leiðbeinendur verða til staðar.

Ábyrgðaraðilar: Verkefnisstjórar félagsstarfs í hverfi.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst 2019, framkvæmd hefst 2020.

Kostnaður: 60 % stöðugildi virkniþjálfra til að halda utan um sjálfbóðaliðastarf á öllum félagsmiðstöðum. 4 mkr. árið 2020.

A2-3: Í öllum félagsmiðstöðvum verði virkniþjálfar sem í samvinnu við starfsmenn heimaþjónustu fara heim til þeirra sem eru félagslega einangraðir og tengja þá sjálfbóðaliðum í nýliðakaffi.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdastjórar þjónustumiðstöðva, verkefnastjórar félagsstarfs í hverfi.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst 2019, framkvæmd 2020.

Kostnaður: 1 mkr á ári í veitingar o.fl. í nýliðakaffi.

A2-4: Á öllum félagsmiðstöðvum verði starfandi gönguhópar fyrir mismunandi getustig eldri borgara. Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjórar þjónustumiðstöðva, verkefnastjórar félagsstarfs í hverfum. Tímaáætlun: Innleiðing hefst á árinu 2019. Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

Markmið A3: Starf meðal eldri borgara stuðli að tengingu milli kynslóða.²

Mælikvarði: Skipulögð samvera fjölskyldna á félagsmiðstöðvum a.m.k. einu sinni á ári.

A3-1: Á félagsmiðstöðvum verði haldin hálf dags námskeið fyrir ömmur og afa og barnabörn þeirra, t.d. smíðanámskeið, handavinnunámskeið, jólaföndur, páskaskreytingar ofl. Virkniþjálfari sjálfboðaliðastarfs heldur utan um verkefnið.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjórar þjónustumiðstöðva, .

Tímaáætlun: Hefst 2020

Kostnaður: 2 mkr. vegna yfirvinnu starfsmanna og/eða leiðbeinenda um helgar.

A3-2: Háskólanemi leigi þjónustuíbúð í þjónustukjarna fyrir aldraða og starfi við félagslega umönnun og virkni á staðnum.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjóri þjónustumiðstöðvar, forstöðumaður þjónustuíbúðakjarna.

Tímaáætlun: 1. júlí 2019 til 30. júní 2020.

Kostnaður: 1,6 mkr. á ári.

B. MATARÞJÓNUSTA

Markmið B1: Tryggja rétta næringu fyrir hruma eldri borgara og eldri borgara við góða heilsu.³

Mælikvarðar: Vinnulag sé til staðar um eftirlit með næringarviðmiðum. Allar máltíðir í matarþjónustu velferðarsviðs standist næringarviðmið.

B1-1: Ráðleggingar Embættis landlæknis um næringu eldra fólks við góða heilsu og hruma eldri borgara verða notaðar við samsetningu máltíða. Ráðinn verði næringarfræðingur til að sjá um útreikninga á næringarinnihaldi þeirra rétta sem boðið er uppá frá framleiðslueldhúsinu.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjóri þjónustumiðstöðvar Vesturbæjar, Miðborgar og Hlíða, deildarstjóri fjármála og reksturs, yfirmatreiðslumaður framleiðslueldhúss.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst 2019.

Kostnaður: 50% stöðugildi næringarráðgjafa. 4,3 mkr. árið 2020.

B1-2: Næringarinnihald allra máltíða verði aðgengilegt á vefsíðu Reykjavíkurborgar.

Ábyrgðaraðili: Upplýsingateymi Ráðhúsi.

Tímaáætlun: Innleiðing hefst á árinu 2019

Kostnaður: Innan fjárhagsramma

---

² Aðgerð A3-1 er einnig að finna í stefnu Reykjavíkurborgar um frístundaþjónustu í Reykjavík 2017-2025

³ Aðgerð B1-1 og B2-1 er einnig að finna í aðgerðaáætlun með matarstefnu Reykjavíkurborgar 2018-22.

Markmið B2: Þeir sem eru í hættu vegna vannæringar fá eftirlit og stuðning frá velferðarsviði.
Mælikvarði: Næringarviðmiðum Landlæknis verði fullnægt.

B2- 1: Hefja reglubundna skimun fyrir næringarástandi fólks sem nýtur máltíðapjónustu velferðarsviðs.

Ábyrgðaraðilar: Framkvæmdarstjóri þjónustumiðstöðvar Vesturbæjar, Miðborgar og Hlíða.

Tímaáætlun: Í byrjun árs 2020 verður aukið við samning verktaka.

Kostnaður: 50% stöðugildi, 10 mkr.

B2-2: Samstarfi verði komið á við útskriftarteymi LSH um að tilkynna eigi sérstaklega þegar um vannæringu hjá þeim sem útskrifaðir eru í heimaþjónustu/heimahjúkrun. Þeir sem greinast með vannæringu á LSH eftir skimun fái boð um eftirfylgd og næringarráðgjöf frá heimaþjónustu.

Ábyrgðaraðilar: Deildarstjórar heimaþjónustu.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst árið 2019.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

C. SÉRHÆFD AÐSTOÐ VEGNA HEILABILUNAR

Markmið C1: Samstarf við heilbrigðisráðuneytið um að koma á fót sérhæfðri þjónustu fyrir heilabilaða svo fólk geti búið lengur heima.

Mælikvarðar: 100 milljón króna aukning í heimahjúkrun.

C1-1 : Útvega fjármagn frá heilbrigðisráðuneytinu.

Ábyrgðaraðilar: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar- og húsnæðismála.

Tímaáætlun: Á árinu 2019.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

Markmið C2: Sérhæfður stuðningur við einstaklinga með heilabilun og aðstandenda þeirra til þess eða að seinka eða koma í veg fyrir flutningi á hjúkrunarheimili.

Mælikvarði: 20 heilabilaðir einstaklingar fái sérhæfðan félagslegan stuðning á heimili sínu á árinu 2020.

C2-1: Í samstarfi við heilbrigðisráðuneytið verði komið á fót miðstöð fyrir sérhæft þverfaglegt teymi í þjónustu við heilabilaða. Ríkið leggi til 2 stöðugildi hjúkrunarfræðinga og 2 stöðugildi sjúkraliða.

Ábyrgðaraðilar: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar- og húsnæðismála.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst með viðræðum við ráðuneytið 2020.

Kostnaður: 2 stöðugildi félagsliða. 11,5 mkr. árið 2020.

C2-2: Í miðstöð heilabilunar verði starfrækt sveigjanleg dagdvöl fyrir fólk með heilabilun þar sem opið verður í samræmi við þarfir, t.d. um kvöld og helgar. Sótt verður um leyfi fyrir rýmum

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar- húsnæðismála.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst með viðræðum við ríkið árið 2019. Framkvæmd 2020

Kostnaður: Daggjöld frá heilbrigðisráðuneyti.

C2-3: Tilraunaverkefni þar sem einstaklingar með heilabilun fá sérhæfðan félagslegan stuðning á heimili sínu. Starfsmennirnir fá þjálfun og faglegt bakland frá sérhæfðu teymi á miðstöð heilabilunar.

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar- og húsnæðismála.

Tímaáætlun: Hefst 2020.

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

Markmið C3: Fjölga almennum og sérhæfðum dagdvölum til þess að koma í veg fyrir eða seinka flutningi á hjúkrunarheimili.

Mælikvarði: Biðlisti á hjúkrunarheimili stýttist um 10%. Aukin ánægja eldri borgarar og aðstandenda þeirra.

C3-1: Koma á fót sérhæfðri dagdvöl svo hægt verði að veita eldri borgurum tímabundna þjónustu eftir veikindi og áföll og til þess að fyrirbyggja innlögn á sjúkrahús.

Ábyrgðaraðilar: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar- og húsnæðismála, framkvæmdarstjóri þjónustumiðstöðvar í viðkomandi hverfi.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst 2019. Framkvæmd 2020

Kostnaður: Daggjöld frá heilbrigðisráðuneyti.

C3-2: Fjölga almennum dagdvölum á vegum velferðarsviðs um tvær, þar af ein í austurhluta borgarinnar.

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri skrifstofu öldrunar- og húsnæðismála, framkvæmdarstjórar þjónustumiðstöðva í hverfum.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst 2019. Framkvæmd 2020

Kostnaður: Daggjöld frá heilbrigðisráðuneyti.

D. SÉRHÆFÐ TEYMI

Markmið D1: Sérhæfð þjónusta verði veitt eldri borgurum sem þurfa á aðstoð að halda í heimahúsum og í þjónustuíbúðum aldraða.

Mælikvarðar: Innlögnum á bráðadeildir fækki. Aukin ánægja eldri borgarar og aðstandenda þeirra.

D1-1: Hlutverki viðbragðsteymis verði útvíkkað og sérhæft starfsfólk veiti eldri borgurum sem eru í heimahúsum og með fíknivanda aðstoð. Teymið veiti jafnframt starfsfólki og einstaklingum í þjónustuíbúðum stuðning. Eitt stöðugildi félagsráðgjafa með sérfræðiþekkingu í fíknivanda og tvö stöðugildi almennra starfsmanna.

Ábyrgðaraðili: Framkvæmdarstjóri þjónustumiðstöðvar Laugardals- og Háaleitis.

Tímaáætlun: Hefst 2020.

Kostnaður: Eitt stöðugildi félagsráðgjafa og tvö stöðugildi almennra starfsmanna. 23,3 mkr. árið 2020.

Markmið D2: Skilvirk aðstoð af réttum aðilum á réttum tíma.

Mælikvarði: Færri innlagnir á sjúkrahús og styttri legutími. Ánægja notenda og aðstandenda.

D2-1 : Úthlutunarteymi öldrunarmála velferðarsviðs verði komið á og mun í samræmi við þarfagreiningar, úthluta plássum í dagdvalir bæði almennar og sértækar, hvíldarinnlagnir (í samstarfi við hjúkrunarheimilin), viðbragðsteymi, sérhæft heilabilunarteymi, þjónustuíbúðir og félagsstarf með stuðningi.

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri öldrunar- og húsnæðismála.

Tímaáætlun: Undirbúningur hefst árið 2019. Framkvæmd 2020

Kostnaður: Innan fjárhagsramma.

E. MANNAUÐUR

E. MANNAUÐUR

Markmið E1: Þekking aukin í öldrunarþjónustu m.a. með því að komast að því hvað eldri borgarar telja að hverfi þurfi að innihalda til að hámarka lífsgæði þeirra sem þar búa.

Mælikvarði: Áreiðanlegar upplýsingar úr öllum hverfum.

E1- 1: Notendaráð á félagsmiðstöðvum miðli innsýn og hugmyndum í tengslum við hvað þarf að gera til að hverfið þeirra verði meira aldursvænt. Aðferðarfræði rýnihópa verði beitt við upplýsingaöflun.

Ábyrgðaraðili: Deildarstjóri gæða- og rannsókna.

Tímaáætlun: 2019.

Kostnaður:Innan fjárhagsramma.

E2- 1: Framkvæmdar verði þjónustukannanir í einni almennri dagdvöl, tveimur félagsmiðstöðvum og tveimur þjónustuíbúðakjörnum og meðal hluta eldri borgara sem fá heimaþjónustu.

Ábyrgðaraðili: Deildarstjóri gæða- og rannsókna.

Tímaáætlun: Hefst 2019.

Kostnaður:Innan fjárhagsramma.

E1-3: Árlega verði haldin hálf dags málstofa fyrir allt starfsfólk heimaþjónustu, starfsfólk í þjónustuíbúðakjörnum, dagdvölum og hjúkrunarheimilum. Í málstofunni verði tryggt að starfsfólk fái fræðslu frá Samtökunum 78 um hinsegin fólk og sérfræðingunum í innflytjendamálum um það að eldast í nýju landi.

Ábyrgðaraðili: Skrifstofustjóri Mannauðsdeildar.

Tímaáætlun: 2019-2022.

Kostnaður:Innan fjárhagsramma.

YFIRLIT YFIR AÐGERÐIR

Aðgerð	Kostnaður	Upphaf
A. FÉLAGSAUÐUR		
A1-1 Upplýsingagátt í þjónustuveri	Innan fjárhagsramma	2019
A1-2 Upplýsingum um félagsstarf dreift	Innan fjárhagsramma	2019
A1-3 Bæklingum um félagsstarf dreift	Innan fjárhagsramma	2019
A1-4 Bæklingur um þjónustu og hreyfikort send 90 ára og eldri	Innan fjárhagsramma	2019
A2-1 90 ára og eldri án heimþjónustu heimsóttir	40% staða virkniþjálfa í félagsstarfi. 2.7 mkr. árið 2019	2020
A2-2 Nýliðakaffi á félagsmiðstöðvum,	60% staða virkniþjálfa í félagsstarfi. 4 mkr. árið 2019	2020
A2-3 Virkniþjálfar fara heim til félagslegra einangraða eldri borgara	1 mkr. í veitingar ofl.	2020
A2-4 Gönguþópar í öllum hverfum	Innan fjárhagsramma	2019
A3-1 Námskeið fyrir afa og ömmur	2 mkr. vegna leiðbeinenda	2020
A3-2 Háskólanemi í þjónustuíbúð	1,6 mkr. þjónustugjöld, hússjóður og laun	2019
B. MATARÞJÓNUSTA		
B1- 1 Útreikningar á næringarinnihaldi máltíða	50% stg. næringafræðings 4,3 mkr. árið 2019	2020
B1-2 Næringarinnihald aðgengilegt á vefsíðu Reykjavíkurborgar	Innan fjárhagsramma	2019
B2-1 Reglubundin skimun með vannæringu	50% stg. næringafræðings. 10 mkr.	2020
B2-2 Samstarf við útskriftarteymi LSH vegna vannæringar	Innan fjárhagsramma	2019
C. SÉRHÆFD AÐSTÖÐ VEGNA HEILABILUNAR		
C1-1 Útvega fjármagn frá heilbrigðisráðuneyti	Innan fjárhagsramma	2019
C2-1 Miðstöð fyrir sérhæft þverfaglegt teymi	2 stg. félagsliða í umönnun. 11,5 mkr. árið 2019	2020
C2-2 Sveigjanleg dagdvöl fyrir heilablaða	Daggjöld frá heilbrigðisráðuneyti	2020
C2-3 Tilraunaverkefni um sérhæfðan stuðning	Innan fjárhagsramma	2020
C3-1 Opna nýja sérhæfða dagdvöl	Daggjöld frá heilbrigðisráðuneyti	2020
C3-2 Fjölga dagdvölum um tvær	Daggjöld frá heilbrigðisráðuneyti	2020
D. SÉRHÆFD TEYMI		
D1-1 Viðbragðsteymi útvíkkað með fíkniráðgjöf	Eitt stöðugildi félagsráðgjafa og tvö stöðugildi almennra starfsmanna. 23,3 mkr. árið 2019	2020
D2-1 Úthlutunarteymi öldrunarmála	Innan fjárhagsramma	2020
E. NOTENDASAMRÁÐ		
E1-1 Haldnir rýnihópar með eldri borgurum	Innan fjárhagsramma	2019
E1-2 Þjónustukannanir í úrræðum velfeðrasviðs	Innan fjárhagsramma	2019
F. MANNAUÐUR		
F-1 Málstofur fyrir starfsfólk um jaðarhópa	Innan fjárhagsramma	2019